

בית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

שיעורו של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז זצוק"ל

ניתן לשמוע
את שיעורו של
מרן זצוק"ל
בערוץ קול ברמה.
או ב'קו בית נאמן':
079-9270505

יום חמישי ח' בתמוז התשע"ב, יום ראשון א' בתמוז התשע"ג
נושאי השיעור:

הולך טוב על דברי מורא רבי יוסף חיים זצ"ל בספרו בן איש חי ש"ב פרשת חוקת.

א. גזרו על פת של גוים. ב. פת קטניות ופת של אורז. ג. פת מאפיית גוים. ד. קביעת האיסור על פי האפיה. ה. פת של בעלי בתים גוים אם יש לה היתר. ו. פת פלטר גוי או ביטול סעודה שלישית. ז. ספק ספיקא בבישולי גוים. ח. הנחת קיסם באש במקום שלא מצוי פת פלטר. ט. חידושים ביאורים ופנינים בפרשת השבוע. י. "אמרת אחכמה והיא רחוקה ממני". יא. מרפא החולים ומחלה הבריאים. יב. "אמרת אחכמה והיא רחוקה ממני". יג. "אמרת אחכמה והיא רחוקה ממני". יד. "אמרת אחכמה והיא רחוקה ממני". יו. "אמרת אחכמה והיא רחוקה ממני". יז. "אמרת אחכמה והיא רחוקה ממני". יח. "אמרת אחכמה והיא רחוקה ממני". יט. "אמרת אחכמה והיא רחוקה ממני". כ. "אמרת אחכמה והיא רחוקה ממני". כא. "אמרת אחכמה והיא רחוקה ממני". כב. "אמרת אחכמה והיא רחוקה ממני". כג. "אמרת אחכמה והיא רחוקה ממני". כד. "אמרת אחכמה והיא רחוקה ממני". כה. "אמרת אחכמה והיא רחוקה ממני". כו. "אמרת אחכמה והיא רחוקה ממני". כז. "אמרת אחכמה והיא רחוקה ממני". כח. "אמרת אחכמה והיא רחוקה ממני". כט. "אמרת אחכמה והיא רחוקה ממני".

פת עכו"ם

א. [בן איש חי שנה שניה פרשת חוקת סעיף א'] **רבותינו ז"ל אסרו פת של גוים, בשביל להבדיל אותנו מן העכו"ם בתכלית ההבדל.** איך החזקנו מעמד אלפיים שנה שלא התערבנו בגוים? זה לא פשוט בכלל. העולם חושבים שזה טבעי, עושים ריקודים ושרים "עוד ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים", אתם יודעים מתי נכתב הפסוק הזה? אלפיים וארבע מאות שנה עברו מאז שירמיה הנביא אמר את זה (ראה ירמיה ל"ג, י). באותם שנים היו גם מלכות עמון ובבל ומואב ואדום ועוד ועוד וכולם נהרסו, לא עמדו להם נביאים שיאמרו "עוד ישמע בבבל העתיקה"... מסתמא עמדו, אבל כל דבריהם הבל וריק². איך בני ישראל החזיקו מעמד? בגלל שנבדלו מהגוים. אם לא נבדלנו מהגוים, כלום לא נשאר. מה היה בגרמניה במלחמת העולם הראשונה? אומרים שבשנה פלונית היה מספר היהודים ארבע מאות אלף, אחרי עשר שנים נהיו שלוש מאות אלף. מה זה?! אלא התבוללו והתבוללו עד שהכל נחרב. לכן חכמים אסרו עלינו פת של גוים, אל תאכל אותה, שעל ידי זה ימשכו הלבבות ויקרבו דעתם אלו לאלו, ויבואו לזנות ולהתחתן עמהם, וכמו שקרה בערבות מואב. אבל לא גזרו חכמים, אלא דוקא על פת של חמשת מיני דגן, חמשת מיני דגן ידועים, חטים, שעורים, כוסמין, שיבולת שועל ושיפון. פעם לא ידענו מה הם, היום יש כוסמין ויש שיבולת שועל ויש שיפון. מן הסתם חקרו ומצאו שזה נכון, כי יש הרבה דעות בזה, אבל הרמב"ם תרגם אותם בערבית (בפירוש המשנה ריש כלאים), ויש שיוצאים אותם בדיוק. אבל פת קטניות ופת של אורז ודוחן לא גזרו עליה, כי אינם חשובים ואינם מביאים לידי קירוב דעת. אין היום פת של אורז. וגם אין לאוסרם משום בישולי גוים, כלומר עזוב פת, זה בישולי גוים, אבל אינם עולים על שלחן מלכים ושרים. למה כתב הבן איש חי "שרים"? כי הרב האר"י אומר (שער המצוות פרשת עקב) לאו דוקא שלחן מלכים, אלא גם אם שרים אוכלים את זה יש בזה משום בישולי גוים. וכאן אנשים מכובדים לא אוכלים פת של אורז, אמנם אורז מבושל עולה על שלחן מלכים, אבל פת של אורז אינם אוכלים.

1. שיעור זה נמסר ע"י מרן רבנו הגדול זצ"ל ביום חמישי ח' בתמוז התשע"ב בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח" בין מנחה לערבית.
2. ניסה הבליעל הזה 'סאדם חוסיין' לשחזר את בבל העתיקה, לבנות אותה מחדש. קרא לעצמו 'נבוכדנאצר', והכין לו מליון לבנים בשביל לבנות את החומה העתיקה של בבל! ועל כל לבנה חתום 'נבוכדנאצר', 'נבוכדנאצר', 'נבוכדנאצר'. אבל לא יצא לו שום דבר. ולא רק זה, אלא שהוא נתלה בתשעה בטבת, כעבור אלפיים וארבע מאות שנה מאז שנבוכדנאצר עשה מצור על ירושלים בעשרה בטבת! הוא קרא לעצמו נבוכדנאצר, והוא גלגול של... לא יצא לו כלום. כתוב בירמיה (נ"א, נ"ח) "חומות בבל הרחבה ערער תתערער", וכתב מישהו לפני מאתיים שנה - גוי גרמני - שבדקו ומצאו שהחומה של בבל הייתה כל כך רחבה, שיכולים לעבור עליה שתי עגלות, וכל עגלה עם ששה סוסים בלי שיתנגשו אחד בשני! ממש רחבה, ולא נשאר ממנה זכר. אמר: "הפסוק של ירמיה שרף את החומה, לא השאיר בה כלום!"

"תאכל ואי לאו כתיבנא עלך זקן ממרא"

ב. סעיף ב'. כשגזרו רבותינו גזירה זו של פת, לא נתפשטה בכל מקומות ישראל אלא בפת בעל הבית שעשאה לבני ביתו. יש גזירות שגזרו חכמים, ולא יכולים הציבור לעמוד בהם, למשל, במשנה כתוב (ע"ז פרק ב' משנה ו') ששמן שעושים גוים אסור, ואת זה רבנו הקדוש אסר. נכדו רבי יהודה נשיאה התיר, אחרי ששמואל ורב ירדו לבבל (הם תלמידיו של רבנו הקדוש), הגיעה השמועה שרבי יהודה נשיאה ובית דינו התירו את השמן. רב רצה להחמיר, ושמואל אמר לו: "תאכל ואי לאו כתיבנא עלך זקן ממרא". למה עד כדי כך? כי אם רב יחמיר לא לאכול שמן של גוים, אז יהיו הרבה מהדרין כמוהו, ולפעמים אין להם מה לבשל, הם צריכים שמן, אל תחמיר, אכול. "ואי לא כתיבנא עלך זקן ממרא", באמת לא שייך לומר זקן ממרא, כי זקן ממרא זה דוקא בסנהדרין. לא כל אחד נקרא "זקן ממרא". אם רב אחד אסר ויש אחד מתיר, או להיפך, הרב התיר והחכם השני אסר, תאמר לו: "זקן ממרא"? לכן הרמב"ם כתב (פ"ז מהלכות מאכלות אסורות הכ"ב) "ומי שאוסרו הרי זה עומד בחטא גדול, מפני שממרה על פי בית דין שהתירוהו". הוא ברח מהלשון "זקן ממרא" של הירושלמי בעבודה זרה (פ"ב ה"א והובא בתוס' בע"ז דף ע"א ד"ה אשר), אלא אמר "ממרה על פי דין", בית דין התירו אותו, זה מקובל. לכן שמן של גוים מותר³.

למה תקח פת פלטר?

ג. אז אותו דבר לגבי פת, אין מה לאכול, אמרו להם: טוב, פת של פלטר מותר. מה זה פלטר⁴? "פת פלטר" פירושה פת של נחתום שעושה בחנות לאפות, מאפיה למכור לאחרים, זה מותר. אבל מה שעושה בבית לא. לכן אומר הרב ככה: פת של פלטר שעושה למכור לאחרים, לא נתפשט האיסור הזה בכל המקומות מפני הדחק, שחיי אדם תלויים בפת. בשלמא דברים אחרים אפשר להסתדר בלעדיהם, אבל פת מוכרחים. לכן יש מקומות שנוהגים היתר בפת פלטר במקום שאין פת ישראל, שאין קירוב דעת כל כך, מכיון שעוסק באומנותו. הוא עוסק

3. פעם שאל אותי שכן בתונו: מותר לקחת שמן זית של גוים בשביל פסח? אמרתי לו: אני אברר. שאלתי את אבא ע"ה, והוא אמר לי: "אין מחזיקין איסור". בשמן זית לא מערבבים דברים אחרים, שמן זית טהור. החכמות האלה שיש היום שמערבבים דברים, פעם לא היו. הכל היה טבעי.
4. כאנקודו פלטר, כנראה האשכנזים ככה אומרים, אנחנו אומרים פלטר, אבל אין לנו הוכחה לזה

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י-ם:	20:30	19:14
ת"א:	20:33	19:31
חיפה:	20:34	19:22
ב"ש:	20:30	19:29

הלכו באיסור אחר האפיה

ד. סעיף ג' לא הלכו באיסור זה אחר מי שהפת בידו עכשיו, אלא אחר האפיה. לכן פת בעל הבית אסורה לעולם, אפילו קנאה פלטר, ואפילו שלחה לישראל לביתו. הנחתום - בעל המאפיה - קנה מבעל הבית הרבה פיתות ומוכר אותם - זה אסור, כיון שנעשה בבית בעל הבית זה אסור. ושל פלטר מותרת לעולם, אפילו קנאה ממנו בעל הבית שהוא גוי. לכן אם הגוי הזמין ישראל לביתו, אמר לו: יש שמחה, ואנחנו ידידים, תבוא אלי, ואני אתן לך רק אוכל כשר, שום דבר שיש בו בעיה אני לא אביא לך, וגם לחם הוא מביא לו, ואת הלחם הזה הוא מביא אותו ממאפיה, מותר לו לאכול אף על פי שנמצא בבית הגוי, כי המקור בא מבית פלטר. וכן אם הפלטר גוי זימן את ישראל בביתו, והביא לפניו מהפת שעשה למכור, הרי זה מותר לאכול ממנו. בעל המאפיה הזמין ישראל בביתו, אמר לו: הפת הזאת לא נעשתה בשבילי, היא נעשתה בשביל מכירה, אני מעביר את זה לחנות, מותר לך לאכול את זה. אבל אם הביא לו פת שאפה ממנה לצורך ביתו, אסור לאכול ממנה.

פת של בעלי בתים גויים אם יש לה היתר

ה. סעיף ד' פת של בעלי בתים אין לה היתר עולמית, אפילו במקום שלא מצוי פת ישראל וגם לא פת פלטר גוי. אין פת בכלל, אין חנויות של פת, רק פת של בעלי בתים, זה אסור. דקיימא לן כסתם מרן (יר"ד סי' ק"ב ס"ב), ואפילו אם ירצה

באומנותו, הוא מוכר את זה, ואין קירוב דעת, אתה משלם על זה. ולכן מתירים במקום שאין פת ישראל. היו כאלה חסידים בתונס שהיה להם תנור בבית, זה היה נדיר מאד, מי עושה תנור בבית? אז לא היה תנור כמו שיש היום, היום זה קל, אז היה להם "פורן", לוקחים איזה "פורן" עם מיחם עם גחלים ועושים פת⁵. אבל זה נדיר מאד, כולנו אכלנו פת של גוים. מה תאמר לי שלא מנפים את הקמח? יש ספק ספיקא שכתב אותו טורי זהב (ס"פ פ"ד ס"ק י"ב ו-י"ז), שמא אין תולעים, ושמא אם יש תולעים לא פירשו. מהספק הזה התיר הרב טורי זהב, וכתב הרב בן אברהם (בית הספק סי' נ' אות כ"א) שאפשר לסמוך על זה. אבל היום יש לך אפשרות לקחת ממקום מנופה כמו שצריך, למה תיקח דבר כזה? ויש מקלים לקנות מפלטר גוי אפילו שיש פת פלטר ישראל מצוי, יותר טעים לו פת של הגוי, מה נעשה לו? וכן נוהגים פה עירנו בגדאד לקנות פת הגוי אף על פי שמצוי פת ישראל. ורבנו האר"י מחמיר אפילו בספק, לא מיבעיא שאם הוא ודאי לא כדאי, אלא אפילו בספק אומר לא כדאי. מי שרוצה להיות צדיק כמו הרב האר"י יעשה ככה.

5. בתו של רבי חיים חורי קראו לה מרגושה זכרונה לברכה, הייתה אשתו של רבי כמאסו מאזוז, ולא היו להם ילדים. הוא חי תשעים ושבע שנים, ונפטר באשקלון, ואשתו פחות ממנו, ונפטרה בחייו (נדמה לי). והיא אחותו של רבי ינון חורי מן האבא ולא מן האמא. אז היא לא הייתה אוכלת פת של גוים, אלא הייתה עושה בבית.

רועה נאמן

אגרות ומכתבים ממרן ראש הישיבה

ממרן רבנו הגדול ראש הישיבה צוק"ל

בס"ד, בני ברק, יום כ"ה בחשוון התשד"מ
 לכבוד האברך היקר ר' יהודה יפרח שליט"א, נתיבות.
 שלום וברכה!

מאשר קבלת מכתבך מיום י"ט אלול תשמ"ג (חותמת הדואר ה' בתשרי), ומפני סיבות וטרדות שונות אחרתי עד עתה. שמחתי לשמוע שהגרי"י קנייבסקי שליט"א הפנה את כת"ר לישיבת כסא רחמים, אך באמת לא אלמן ישראל ב"ה חכמי ורבני הספרדים נמצאים בכל מקום, והנה עמך כבוד הרב הראשי לנתיבות מוה"ר כדיר צבאן שליט"א, תוכל לשאול אותו בכל זמן. אך אני בעוה"ר טרוד ועסוק מאד, ומצב בריאותי הרעוע לא יתנני השב רוחי כי ישיביעני ממורורים. אחת היא על כן אמרתי, אשיב הפעם הזאת מפני הכבוד עשה דכבוד תורה עדיף, ושתיים - לא אוסיף. (א) אם לפסוק כהקש"ל על הרב טולידאנו זצ"ל, או האם בתור ספרדי חייב לפסוק כהבא"ח? - תמוהה השאלה בעיני, וכי הרב טולידאנו הוא אשכנזי? ובאמת אין חיוב לפסוק לא כך ולא כך, אלא דברים שפשט המנהג בארץ כדעה מסויימת יש ללכת אחריה. ובענינים שבבית, אם דעת מרן נוטה כדברי הבא"ח או כדברי הקש"ע, אזלינן בתר דעת מרן שהוא מרא דארעא דישאל. ואם אין הכרעת מרן, ישאל לחכמי הדור איך לפסוק, ואין לתת בזה כללים. כלם אהובים, כלם גבורים, כלם קדושים, ומצוה לשמוע דברי "חכמים" תרתי משמע.

ואם יש חיוב לקחת מורה הוראה אחד ולשמוע לו בכל פסקי - אם הכוונה לספר קבוע, אין "מונופול" על התורה. ואם חכם קבוע, משנתנו היא זו "עשה לך רב". (ב) מ"ש המשנ"ב סימן רצ"ז (ולא רט"ז כפי שכתבת) שמברכין תמיד בורא מיני בשמים כדי שלא יבואו לטעות המוני העם וכו', אין מנהג הספרדים כן אלא מברך על כל אחד ברכתו הראויה לו, ובפרט בארצותינו שההדס מצוי מברכין עליו בורא עצי בשמים, ועל קרנפ"ל (צפורן) מברכין בורא מיני בשמים מספק¹. ואין חילוק בין בביתו או בביהכ"ל. על בושם נזיל מעולם לא שמענו לברך עליו, והיינו טעמא שע"פ רוב הוא ריח שאין לו עיקר, כדן שמן שבישמו וסיגנו והוציא ממנו הבשמים שאין לברך עליו כמבואר בס' ר"ט ז' (ס"ו) ובכ"ח שם (ס"ק ג'). ע"ש.

(ג) אין צריך לכבות אור החשמל כשמברכים בורא מאורי האש, אלא יקרב ידו אל

הנר ויסתכל בצפרניו ויברך.
 (ד) ספר של חול (שאינו ספורי צדיקים או מוסר השכל או מתובל בדברי תורה) מותר
 1. א"ה: ואחר שנים חזר בו מו"ר זצ"ל, ופסק לברך עליהם עצי בשמים. ועיין בהגהות איש מצליח למשנה ברורה (סי' ר"ז בסוף הספר). הראל זנוורי הי"ו.

להכניסו לבית הכסא מן הדין, והמחמיר תע"ב. ולזורקו לאשפה אין מקפידים, ופוק חזי מאי עמא דבר בערימות העתונים. וראה בירחון אור תורה חשון דנא [ונדפס בשו"ת בית נאמן ח"ג חיו"ד סי' מ"א].

(ה) להפריד ציציותיו ולחשב מעשר כספים שלו בביהכ"ס אסור. וע' בשו"ת יביע (ה) אומר ח"ו (יר"ד סי' כ"ט).

(ו) מי שקשה לו לשתות יין מפני חוליו, יוכל לטעום מיין ההבדלה ויתן לאחר לשתות רביעית, ואם אין אחר יוכל להבדיל על בירה ובלבד שישתה רביעית. וכן שמעתי מהגר"ע יוסף (שליט"א) לענין מוצאי יום הכפורים, שהבחורים הצעירים שאינם יכולים להמתין עד צאת הכוכבים לר"ת, והיו קשה להם, יבדילו על בירה. (ז) גם ממצאה שמוצאים יש להפריש מעשר כספים.

(ח) יש להתוודות במנחה כדעת מרן אפי' במקום שאין נוהגים להתוודות (ויש כאלה שאין מתוודים לא בשחרית ולא במנחה, ועושים כל ימיהם כחגים) ובלבד שיהיה בצנעא מפני המחלוקת. ואם יש עשרות אברכים ספרדים יוכלו להתוודות בפרהסיא, וטוב שיתארגנו לעשות מגין לעצמם, בגלל הביטויים של העי"ן והחי"ת וכדומה שאינם נשמעים מפי אחינו האשכנזים כהלכה.

ובענין נפילת אפים, פשט המנהג כדברי הבא"ח (???) שלא ליפול על פניהם מפני הסכנה, ולכן אין ליפול אפי' בביהכ"ל אשכנזים.

(ט) המתפלל בעזרה למעלה ומראה פניו לצבור י"א דמצטרף לעשרה, ע' בש"ע (סימן נ"ה ס"ד) ובכ"ח (שם סקע"ה), וכ"ש שנחשב כמתפלל בצבור. ואפי' לדעת החולקים וסוברים דאינו מצטרף לעשרה מ"מ נראה שנחשב כמתפלל בצבור. [וכ"נ ממ"ש בס' בית מנוחה דקמ"א ע"א שהעומד בחלון הפתוח לביהכ"ל ומתפלל עם הצבור ושכח לומר יעלה ויבא וכיוצא יכול לכוין לצאת עם הש"ץ, ומטי בה מהחיד"א בקשר גודל. ע"ש]. וכן נהוג בימי הקיץ שחלק גדול מתפללים בעזרה מחוץ לביהכ"ל ובלבד שיהא ש"ץ ותשעה עונים בפנים. וכן נהוג כמה רבנים להתפלל בחדר שעל יד ביהכ"ל שוה בשוה עם הצבור ונחשב לדידהו כתפלל הצבור. (י) במקום שיש מגינים בזאח"ז ושומעים קדיש וחזרת שמונה עשרה וכו', אין חייב לענות רק חמשה אמונים ראשונים של קדיש ואמונים דברכות בלבד, אבל בהוב"ש ושאר אמונים של קדיש אינו חייב לענות אם הוא לומד ועסוק בתלמודו וכבר התפלל ושמע כל הקדישים. ויש לצרף בזה דעת האומרים דאניהו בדידהו ואנן בדידן וגם מצד דעוסק במצוה פטור מן המצוה.

ואין להאריך כ"א בדשו"ט כל הימים

נאמן"ס"ט

דברי התורה בעלון יהיו לדפואת מרת שולמית ברכה טובה תחילת הרבנית אסתר (חיה) לויזה ע"ה.

לע"נ אבי הישיבה הרה"צ רבי בנימין הכהן בן מבירכה זצ"ל.

הנחת קיסם באש במקום שלא מצוי פת פלטר

ח. סעיף ה'. ישראל ההולכים אצל הערביים יושבי האלים ושם אין מצוי פת פלטר של גוי למכור. הולכים בשביל העבודה שלהם, עובדים שמה, תופרים, עושים משהו, והערבי מביא לו פת שאפה בבית. מה יעשה? ימתין עד שעה שאופים הפת, כי אלו דרכם לאפות פעמיים בבוקר ובערב, שיהיה טרי⁷, ולפעמים גם באמצע היום. ואז הישראל יניח קיסם בשעה שהם אופים, יקח איזו חתיכת עץ, יזרוק אותה בתנור, ונמצא שיש קצת חום שנעשה בזכות הישראל, וזה מכשיר את כל הפת שבתנור, שהדבר נעשה היכר שהפת שלהם אסורה. כמה שחכמים אסרו ואסרו ואסרו, בשעת הדחק יש איזה "פתח פתוח" - תזרוק קיסם. וידענו את זה בחוץ לארץ, כשהיו אופים עוגיות, הולכים לקחת אותם לתנור של גוים ששמה היו אופים, אז לוקחים איזה "דבק" (ככה קוראים לזה, זה הסל של האפיה), ואז יודעים הגוים כשבא היהודי לשם הוא זורק איזו חתיכת קיסם והכל מותר. ואם עשה את זה, אפילו האפיה השניה גם כן מותרת. יש כאלה [פלטרס גוים] אומרים: הבוקר בא איזה יהודי זורק קיסם. אמרו על איזה חכם שכל יום הולך ועובר על יד מאפיה של גוי, ויש לו סיגריה ביד, הולך לגוי ואומר לו: אפשר להדליק סיגריה בתנור שלך? והוא אומר לו: בסדר. קרא לו הראש ישיבה שלו, אמר לו: מה קרה לך? כל יום אתה עובר על יד מאפיה בשביל סיגריה? אמר לו: לא זו המטרה שלי, אלא המטרה שלי כשאני הולך לשם ואני מדליק, אני לוקח קיסם וזורק שם כדי להכשיר כל מה שיעשו במשך היום בשביל היהודים. אמר לו: [חזק וברוך].

"אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני"

ט. ⁸ פרשת חוקת מתחילה בדיון פרה אדומה שהטעם שלה נסתר. כתוב ששלמה המלך רצה להבין [ולא הבין]. "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני" (קהלת ז' כ"ג). ומישהו אמר רמז: "היא רחוקה" בגימטריא פרה אדומה. (והיא זה עשרים ושנים, רחוקה זה שלוש מאות ותשע עשרה, ביחד שלש מאות ארבעים ואחד. ופרה אדומה - פרה זה מאתיים שמונים וחמש, אדומה זה חמשים ושש, ביחד שלש מאות ארבעים ואחד. בדיוק.) "והיא רחוקה ממני". מה הדבר המוזר שיש בפרה אדומה? שהיא מטהרת את הטמאים ומטמאת את הטהורים. אדם שהוא טמא מת, נכנס לאהל המת, וצריכים להזות עליו שלישי ושביעי מאפר פרה אדומה, ביום השביעי אחרי שיזו עליו וילך לטבול, הוא טהור ביום השביעי בערב. ואילו מי שנושא את אפר

7. יש כאלה גוים שהפיתות שלהם מיוחדות. אומרים פעם ערביה אחת בת מאה ותשע שברה את הרגל, לקחו אותה לבית החולים הדסה בירושלים, והביאו לה אוכל. אמרה: זה אוכל זה? היא רגילה בפיתה, ומעולם לא הלכה לבית חולים רק ללדת... זה אוכל?! חזרה הביתה בשביל לאכול את הפיתה שלה... יש להם אוכל בריא וטבעי בלי כל החכמות של היום וכל המחלות ה' ירחם. 8. שיעור זה נמסר ע"י מרן רבנו הגדול זצ"ל הכ"מ ביום ראשון א' בתמוז התשע"ג בבית מדרשו "אהבת התורה - איש מצליח" בין מנחה לערבית. בתחילת השיעור העיר מרן זצ"ל בעניין יעלה ויבוא כדלהלן: כף החיים (סי' תכ"ב אות א') מביא ש"זכרנו ה' אלקינו בו לטובה" זה לזכרים, "ופקדנו" זה לנקבות. ויש סימן לדבר, "זכרנו" כמו: "ויזכור אלקים את נח" (בראשית ח' א') זה זכרים, "ופקדנו" כמו: "וה' פקד את שרה" (שם כ"א, א') זה לנקבות, לכן אין להפסיק ביניהם. יש כאלה אומרים "זכרנו ה' אלקינו בו לטובה", ועונים אמן, "ופקדנו בו לברכה" ועונים אמן. אבל הנכון לומר במשפט אחד "זכרנו ה' אלקינו בו לטובה ופקדנו בו לברכה" ואז עונים "אמן" על שניהם ביחד.

רועה נאמן

אגרות ומכתבים ממרן ראש הישיבה

"כי נזר שמן משחת אלקיו עליו"

בס"ד, בני ברק, יום ד' ניסן התשנ"ז

לכבוד ידידנו ויקירנו ר' אליהו נתנאלי שליט"א, ירושלים
שלום וברכה!

מאשר מכתבו היקר ותודה רבה על ברכתיו החמות. נעם לי מאד הרמז בפסוק "כי נזר שמן משחת" (ויקרא כ"א י"ב) [למ"ש הרמב"ם (פ"א מהלכות כלי המקדש ה"ט) שכהן גדול נמשח כמין "כ"י" ויוגית והמלך נמשח כמין "נזר"], ורשמתי אותו בשם כתר בגליון גמרא כריתות שלי (דף ה"ב ע"ב). והוספתי נופך משלי דאע"ג דקרא בכהן גדול קאי ולא במלך, מ"מ נרמז המלך בסיפא דקרא "משחת אלקיו עליו", דהיינו מלך שאין על גביו אלא ה' אלקיו כדאיתא בהוריות (דף י"ד ע"א).

בברכת חג פסח כשר ושמוח

נאמן"ן ס"ט

לבשל את הפת ולאכלה על ידי בישול - הוא אומר אני מחליף לה את האפיה, אסור. ויש דרך אחת להתיר פת בעלי בתים אם עברו עליו שלוש ימים מעת מעת - שבעים ושנים שעות - שלא אכל בהם פת, לא טעם טעם פת, הוא אכל כל מיני דברים, אבל פת זה סועד את הלב. ככה רש"י אומר בפרשת וירא. כתוב שם: "ואקחה פת לחם וסעדו לכם" אחר תעבורו" (בראשית י"ח ה'). בתורה בנביאים ובכתובים מצאנו שהפת סעדתא דלבא - הפת סועדת את הלב⁶. או בשבת משום עונג שבת. אם בשבת אם אין לו לחם בכלל, יש לו רק לחם של בעלי בתים גוים, משום עונג שבת התירו.

פת פלטר גוי או ביטול סעודה שלישית

ו. היה מעשה בחכם אחד בארץ ישראל שהיה אוכל פת של ישראל, הלך למגבית בשביל הישיבה שלו בחוץ לארץ, ובסעודה שלישית אין להם פת ישראל, יש להם רק פת של גוים. לא עשה סעודה שלישית! מאיפה החומרות האלה? קודם כל זה פת פלטר והיא מותרת. דבר שני, אפילו פת של בעלי בתים, בשביל עונג שבת מותר. לבטל סעודה שלישית בשביל החומרא הזאת? אם היית בארץ ישראל, אין הכי נמי, תמצא שם פת של יהודים. אבל בחוץ לארץ, פת של גוים מותרת אפילו בחול אם היא לא פת של בעלי בתים אלא של פלטר, קל וחומר בשבת, וקל וחומר שאתה מבטל בגלל זה סעודה שלישית. זה לא נכון. לפעמים אדם עושה חומרות שהם לא נכונות, חומרות שאינן אלא קולות, לא עושים ככה.

ספק ספיקא בבישולי גוים

ז. הרב עובדיה (שיחיה) מתיר (שו"ת יחוה דעת ח"ה סי' נ"ד) לתיירים לאכול במסעדות כשרות נאן שהם לא בדיוק כשרות, כי הגוי מבשל ועושה את הכל, והמשיגים הוא רק מדליק את האש. ומי שם את הקדירה על האש? זה הגוי. מרן (י"ד סי' קי"ג ס"ז) אסר את זה, ערך השלחן אוסר את זה, כל הפוסקים הספרדים אוסרים את זה. והרב עשה ספק ספיקא, שמא כשהגוי עובד אצל היהודי מותר, ושמא כדעת הרמ"א שאם היהודי מדליק מותר. זה ספק ספיקא, אם מרן לא דיבר באופן ששתי הספיקות באו ביחד, אפשר לעשות ספק ספיקא נגד מרן. ככה הרב כותב ביחוה דעת, והרב משאש חולק (בשו"ת שמש ומגן ח"ב חיד"ד סי' י"א). פעם הרב עובדיה (שיחיה) אמר: נכון, אבל זה רק בשעת הדחק. אם אדם רואה כשרות של בד"ץ, וזה לא בד"ץ, זה לא שוה משום שהם עושים נגד דעת מרן, אז אמנם יש לי ספק ספיקא, אבל לא כדאי לאכול את זה. אחרי כמה ימים פורסם בעיתון חרדי: "לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו" (בראשית מ"א, ב"ה), באו חברי הבד"ץ - הדיינים של נטורי קרתא - ואמרו: אנחנו מקבלים, אנחנו עושים רק בישול יהודי כדעת מרן! והרב מרדכי אליהו היה מחמיר יותר מזה, כאשר עושים בישול שהוא לא כדעת מרן, אמר: הכלים צריכים ליבון! מאיפה הבאת ליבון? הבן שלו אמר: כדי להחמיר עליהם. אחר כך בא הרב בקשי דורון (יבדל לחיים) והיקל, אמר יש לי דרך על פי שיטה אחרת שמובאת ביביע אומר (ח"ה חיד"ד ס"ו סי' ב) בשם אבני נזר (סי' צ"ו). מה מובא שם? שהגוי ישים את הקדירה על הגז, אבל לפני ההדלקה. אז הוא בעצמו שם את הקדירה (אומרים שהקדירה כבדה, המשיגים לומד גמרא, לא יכול להרים סיר כבד... גוי יכול, "חביל גופייהו" (ע"ז דף ל"א ע"ב) אז הוא יכול להניח...), אבל אם ישים אחרי שהאש דולקת זו בעיה, כאשר האש לא דולקת, ממילא מה ששם לא שוה כלום, אלא בא היהודי ומדליק. (שו"ת בנין אב ח"ג סי' ל"ז), ולא תמיד העצה הזאת יכולה להיות. כשהיה הרב מרדכי אליהו הראשון לציון הוא היה עומד עליהם, כל מה שבא מחוץ לארץ צריך להיות בישולי ישראל דוקא [גם לדעת מרן]. ועכשיו שמעתי ממישהו שפעם הרב עובדיה היה באמריקה, והיה בדוחק, אז הוא סמך על הספק ספיקא שלו. זאת אומרת אדם לא חייב תמיד להקל ולהחמיר, לכתחילה צריכים להחמיר, ואם אין לך ברירה [תקל]. אבל אלה של הבד"ץ למשל, שיש להם אפשרות להביא יהודי, ולוקחים דוקא גוי, למה הם עושים את זה? אתה אומר שזה "בד"ץ העדה החרדית - למהדרין מן המהדרין". למה תאמר יעקב ותדבר ישראל" (ישעיה מ' כ"ו). למה ראשי תיבות למהדרין מן המהדרין, "תאמר יעקב" - ואחרי הכל אתה לא עושה ביושר, אתה עושה בעקבה. "ותדבר ישראל" - תדבר ישר! זה לא למהדרין מן המהדרין, זה למהדרין מן המהדרין לפי דעת הרמ"א. זה נקרא מהדרין? מהדרין צריך להיות לפי כל הדעות, ודעת מרן היא הראשונה.

6. בתורה נאמר: "ואקחה פת לחם וסעדו לכם", ובנביאים, בשופטים (י"ט, ה') כתוב: "סעד לבן פת לחם" בסיפור של פילגש בגבעה. ובכתובים, כתוב: "ולחם לבן אנוש יסעד" (תהלים ק"ד, ט"ו). ואני יש לי רמז בתהלים שלי, לחם לבן אנוש יסעד גימטריא תרי"ג. לחמה של תורה זה תרי"ג מצוות.

פרה אדומה, הוא בעצמו טמא. אם אפר פרה אדומה מטהרת את הטמא הגדול שהוא טמא מת, קל וחומר שמי שנושא את האפר יהיה טהור? אבל לא, "ומזה מי הגדה יכבס בגדיו, והנוגע במי הגדה יטמא עד הערב" (במדבר י"ט, כ"א). אמנם הפסוק לא כפשוטו, רש"י אומר מי שמזה אינו טמא, הוא בא לטהר אחרים והוא יהיה טמא?! אלא מי שנושא את מי ההזאה, יהיה טמא. ובכל זאת זה חידוש, אם זה מטרה את הטמאים, למה שיטמא את הטהורים?

מרפא החולים ומחלה הבריים

י. אבל בארבע סעדיה גאון ואמר, כל חידוש, תמצא לו דוגמא בחיי היום יום. אדם נכנס לבית מרקחת, והוא אומר: **אם חולים מסוכנים לוקחים כדור ומתרפאים, אז אני שאני בריא לכאורה, אקח כדור ואני אהיה בריא כפול, אהיה בריא חזק מאד. אבל לא! זה מסוכן, אל תיקח. חייבים מרשם רופא, ואם לא זו סכנה. אז הכדור הזה מבריא את החולים ומחליא את הבריים.** לפעמים גם רופא שמטפל בחולים מסויימים, צריך אחר כך לרחוץ ידו, נדבק בו משהו והוא צריך לטפל בעצמו. יש מחלות מסוכנות מאד, שאפילו רוק של החולה, ואפילו פצע קטן של החולה יכול להשפיע על הרופא את כל המחלה כולה⁹. אז גם הרופאים שמטפלים בחולים כאלה, הם מפחדים מהם, אם הם נוגעים בהם קצת, הם עלולים לקבל את המחלה. אז יש דבר כזה שמטפלים ומרפאים את החולה, והמטפל בעצמו יכול להיות חולה.

למה נאמר לתת לאלעזר הכהן, והלא נדב ואביהוא חיים היו?

יא. ומתי נאמרה פרשת פרה אדומה? לכאורה נאמרה עכשיו, אבל חכמים אומרים (גיטין דף ס' ע"א) ששמונה פרשיות נאמרו לפני יום שהוקם המשכן. פרשת ברכת כהנים ועוד כמה פרשיות, ואחת הפרשיות היא פרשת פרה אדומה. למה? כי אי אפשר להכין את המשכן, ושיעבדו בו הלוים, לפני שמתחטאים מכל הטומאות שלהם. כל מי שלא יודע פרשת פרה אדומה, הוא נכנס לאהל המת, נגע במת, האהיל על המת, עבר על הקבר וכו', אז אין ברירה, חייבים להזות עליו מפרה אדומה. ואם כן כל הדינים האלה היו צריכים להיוודע עוד לפני כן. לכן הגמרא בגיטין אומרת שמונה פרשיות נאמרו בו ביום, ואחת מהם פרשת פרה אדומה. **ולכאורה יש פה קושיא, אם נאמר שהפרשה הזאת נאמרה לפני המשכן, אותו זמן היו נדב ואביהוא בחיים, למה כתוב "ונתתם אותה אל אלעזר הכהן" (במדבר י"ט**

9. כמו מחלה איזומה רחמנא ליצול שהיום המשוגעים מתפארים בה. היה חסר דעת אחד שהלך למקום שיתנו לו קולותיהם, אמרו לו: מה אתה אומר עליהם, אמר: התורה קוראה לזה תועבה, אבל מאידך האדם נברא בצלם אלקים, יש לו בחירה, יעשה מה שירצה. הוא "פוסח על שתי הסעיפים", זו תועבה ותועבה ותועבה. בין מצד התורה, בין מצד החיים, ובין מצד הגשמיות. מחלות איזומות. יש שלושים מיליון אדם באמריקה (ככה סיפרו) שחולים במחלה הנוראה הזו שהיא יותר קשה ממחלת הסרטן.

רועה נאמן

אגרות ומכתבים ממרן ראש הישיבה

תודה על קבלת הספר "מאור ישראל"

בס"ד, בני ברק, יום כ"ב אדר שני התשנ"ז

לכבוד מרן הגאון הראש"ל

נזר ישראל ותפארתו ר' עובדיה יוסף שליט"א

שלום וברכה!

מאשר בתודה קבלת ספרו היקר והנכבד מאור ישראל ח"ב, בכפליים לתושיה, ע"י התלמיד ר' רפאל הלוי נ"י שביקר אצל הדר"ג ביום פורים דמוקפין, ולמחרתו ע"י האברך ר' ישראל יונה ה"ו שהביא לי עד הבית. נא לצוות לשלוח לנו לישיבה עוד 50 ספרים, ונשלם בל"ג עומר 51, כי מסתמא השני נשלח בטעות, ושכח"ה. בהעפיי עין בחידושי פסחים (צד:) ראיתי שהביא כת"ר דברי הגאון יעירות דבש בדרוש שדרש ביום ז' אב תשל"ד. והוא ט"ס דמוכח. וביע"ד ח"א כתוב ז' אב תקל"ד. וגם זה לא יתכן כי הגאון יעירות דבש ז"ל נלב"ע באלול תקכ"ד. ונראה דצ"ל תקד"ל (תק"ד לפ"ק). וכן מוכח מזמני הדרושים שלפניו ושל אחרי. ע"ש. ובענין ובוקע חלוני רקיע, ע"ע בשו"ת איש מצליח כרך ג' (תא"ח סי' י"א) ובהערה שם מ"ש בזה. ואכמ"ל. השי"ת יאריך ימי הדר"ג נר"ו בבריאות איתנה לאוי"ט בטוב ובנעימים ולא יעדי מינן זיויה ויקריה אכ"ר.

בהוקרה רבה נאמן'ן ס"ט

ג), הרי יש לו את האחים שלו [הגדולים]? רש"י אומר מצוותה בסגן, לא בכהן גדול. כהן גדול זה אהרן, בסדר, אבל הבנים כולם סגנים, למה הפסוק דילג על נדב ואביהוא ואמר "אלעזר", שיאמר את נדב ואביהוא? **אלא מכיון שהפרשה נכתבה כאן, ונדב ואביהוא אינם בחיים, לכן הפסוק אומר לעתיד מה יהיה, יש לך את אלעזר, לא תמיד אתה יכול למצוא את נדב ואביהוא. אם יכתוב כאן את נדב ואביהוא, אנחנו נשאל: איפה נדב ואביהוא? הם הלכו זממן. אבל בזמנו נתנו לנדב ואביהוא, ומה שכתוב "אל אלעזר" פירושו: עכשיו שאין נדב ואביהוא, נתנו את הפרה והטיפול בה לאלעזר הכהן, והוא הדין לכל דור ודור שתביאו לסגן.**

"וכתוב יושר דברי אמת"

יב. אמרו במשנה בפרה (פ"ג משנה ה') שאפר פרה שעשה משה נשאר כל ימי בית ראשון כולו. "ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת" (במדבר י"ט, י"ז). "לטמא מעפר שרפת החטאת" ראשי תיבות משה. יש מדרש (ועיי' ר"ה דף כ"א ע"ב) יפה מאד - **"ביקש קהלת להיות כמשה, יצתה בת קול ואמרה לו: אתה לא תהיה כמשה, וכתוב יושר דברי אמת"**. מה פירוש המדרש הזה? אמרו ששלמה המלך חיפש את השם שלו בתוך הקטע של פרה אדומה, אולי יזכה מתוך כך להבין את הסוד של פרה אדומה, ומצא את הפסוק הזה: "לטמא מעפר שרפת החטאת" האותיות הראשונות למשה, ואפשר להפוך את זה - **שלמה**. גם אני נמצא פה, אז אני חייב להבין את זה. החכם מכל האדם יבין גם את זה. אבל אמרו לו: לא, "וכתוב יושר דברי אמת". זה פירוש המדרש, ביקש קהלת להיות כמשה לדעת סוד פרה אדומה כמו משה, אמרו לו: לא, וכתוב יושר, אתה לא כמו משה, הוא נמצא ביושר, "מעפר שרפת החטאת", ואילו אתה צריך להפוך את האותיות, לוקחים רק ביושר - "וכתוב יושר דברי אמת". זה פסוק בקהלת (י"ב, י').

למה התורה דחתה את פרשת פרה אדומה לכאן?

יג. עכשיו יש פה עוד שאלה, **למה התורה דחתה את פרשת פרה אדומה לכאן?** אם [בגלגל ש] היא נאמרה מוקדם מאד [קודם פרשיות המשכן], אז תשים אותה באחת הפרשיות שלמעלה, בכל דיני תורת כהנים בפרשת ויקרא. תכתוב שם שהכהן יכין פרה אדומה, ולא הכהן הגדול אלא הסגן שלו? אז חשבתי רעיון, יש הרבה טועים ואומרים שכאשר הולכים לקברי צדיקים אין טומאה בצדיקים. יש מדרש כזה (מדרש משלי פרשה ט') שכאשר נפטר רבי עקיבא ביום כיפור¹⁰, בא אליהו הנביא ועמד על הפתח של רבי יהושע הגרסי¹¹, ואמר לו: עכשיו דנו אותו למיתה. הרי רבי יהושע הגרסי לא ידע שאותו היום שפטו אותו. אז אליהו הנביא אמר לו: באתי להודיע לך שרבי עקיבא מת בבית האסורים, בוא נוציא אותו. אמר לו: מי אתה? אמר לו: אני כהן ובאתי להודיע לך. בסדר. אז הלכו ביחד לבית האסורים, השומר היה ישן, "תרדמת ה' נפלה עליו" (ע"פ שמואל א' כ"ו, י"ב), ומצאו את רבי עקיבא, לקחו אותו והלכו ממקום למקום עד ששמו אותו במקום הידוע שלו (היום ידוע המקום של רבי עקיבא, וכל הסיפור שלו נמצא שם מסביב)¹². אמר

10. לכן האשכנזים ביום כיפור קוראים את הקינה שאנחנו קוראים בתשעה באב "אלה אזכרה ונפשי עלי אשפכה", כי זו קינה על עשרה הרוגי מלוכה. ולא ידוע מתי נפטר, יש מדרש שאומר שנהרגו בסיון, אבל רק ארבעה, לא יותר מזה (עיי' ש"ע או"ח סי' תק"ף ס"ב). ורבי עקיבא ידוע תאריך פטירתו, וזה גם מפורש בשלחן ערוך (ראה בש"ע שם). שביום כיפור נהרג רבי עקיבא. ורבי יוסף חיים (בבא"ש"א פרשת וילך אות כ"ב) הוסיף בנוסח של התפלה של יום כיפור "עשה למען עבדך רבי עקיבא בן יוסף הנהרג כהנים הזה על יחוד קדושת שמך", זו הוספה של רבי יוסף חיים. 11. רבי יהושע הגרסי היה מבאי לו כל יום מים לנטילה ולשתיה במינה מצומצמת. רבי יוסף אוכל פעם אחת השומר של בית האסורים (ימח שמו, כבר נמחה שמו, אף אחד לא יודע מה השם שלו... כל אלה שעושים רע לישראל, בסוף שמם נמחה מן העולם. "שם רשעים ירקב" - משלי י', ז'), אמר לו: אה, הרבה מים הבאת, אתה רוצה לחתור בית האסורים? - אתה רוצה לעשות חפירה להבריח את רבי עקיבא? תשפוך ח"ץ! טוב, שפך חצי, אין לו מה לעשות, נשאר לו מעט מאד מים. רבי עקיבא אמר לו: נטילת ידיים! אמר לו: רבי, לשתיה לא מספיק, אתה רוצה גם נטילת ידיים? אמר לו: ומה אעשה? אמרו חכמים (סוטה דף ד' ע"ב) "כל המזלזל בנטילת ידיים נעקר מן העולם", מוטב שימת עצמו ויהיה לו חלק לעולם הבא. אמר לו: טוב, אני אחפש לך מים לנטילת ידיים, איכשהו מצא לו מים לנטילת ידיים, ונטל את ידיו ושתה מה ששתה וזהו (עירובין דף כ"א ע"ב).

12. כתב ד"ר אחד: **איפה רומי ואיפה רבי עקיבא? רומי הלכה לאיבוד, הדת שלה הלכה לאיבוד, השפה שלה הלכה לאיבוד** (אין שפת רומי היום, השפה הזאת לקוחה מיוונית, היוונית עוד ידועה איכשהו, ומהשפה הרומית לא נשאר כלום), **הגבורה שלה הלכה לאיבוד, האימפריה הרומאית הלכה לאיבוד, לא נשאר ממנה מאומה!** כתוב (עובדיה א' ב'): **"הנה קטן נתתיך בגוים, בזוי אתה מאד"**. אם תעשה את המלה קטן בוי"ו - קטון, אותיות וטקן. זה מה שנשאר מרומי. המדינה הכי קטנה בעולם זו המדינה של האפיפיור, והיא נקראת ותיקן. במדינה הזאת יש בקושי כמה מאות איש וזהו. פעם האפיפיור היה חולש על כל אירופה כולה, אבל התמרדו בו, באו ועשו רפורמה. התמרדו והתמרדו ונשאר רק לתמונה... מאמינים בו כמה מאות אלפי אנשים, אבל אינם שומעים לו, יכולים לצפצף עליו ויכולים לכתוב עליו מה שתרצה. הוא רשע ובלייל, עמד על דמם של ששה מיליוני יהודים! אמר: מגיע להם, כי אבותיהם צלבו את ישו, וכן על זו הדרך, זה "קטון נתתיך בגוים". ומתי נפלה מלכות רומי? בשנת "בזוי אתה מאד" - בשנת ארבע מאות שבעים

"א-ל נקמות ה' א-ל נקמות הופיע"

"הרינו גויים עמו כי דם עבדיו יקום ונקם ישיב לצריו וכיפר אדמתו עמו"
המרחם על כל בריותיו הוא יחוס וירחם על נפש רוח ונשמה של הרוג המלוכה הקדוש והטהור
גיבור ישראל החייל **רונאל ז"ל** בן **רויטל** תב"א **למשפחת בן משה**
גלב"ע כ"ח סיון התשפ"ה ת.נ.צ.ב.ה יקום ה' נקמת דם עבדיו השפוך במהרה
והרופא לשבורי לב ירפא ליבם השבור כל כדל עם ישראל ובפרט לבני המשפחה
הוריו היקרים והאהובים **ר' משה** הי"ו והגברת **רויטל** שתחיה עם יתר כל בני המשפחה הנעימים
ובראשם ידיד מוסדות אוהב תורה ולומדיה רבי **אברהם חורי** הי"ו ורעייתו שתחיה.

שבעולם, ומחר בבוקר אני אשחק בהם, גם כסף אני מקבל וגם הפרה פסולה...

אשרי העם שיש להם תורה כזאת

טז. וככה עשה, הפרה לא ידעה מה היא עשתה... אמר לה: **אה, פרה אדומה**, בואי טפשה, את הנקבה של **פרא אדם**, "פרא אדם" בלשון זכר, ואת "פרה אדומה", פרא אדם בלשון נקבה... מה עשיתי? "מה פשעי מה חטאתי" (בראשית ל"א, ל"ז)?... שום דבר. שם עליה עול, ועוד עול, ועוד עול, בבוקר באו החכמים, שאלו אותו: איפה הפרה? אמר להם: רגע. נכנס לרפת, הוריד מעליה את הכל, ליטף אותה, ואמר לה: עכשיו, בואי אחר כבוד לפני החכמים, יתנו לי מאה אלף זהובים. חכמים הסתכלו עליה רגע אחד, אמרו לו: "שחק באמן"! זאת לא פרה אדומה! אמר להם: הנה, היא אדומה. אמרו לו: עלה עליה עול. אמר להם: לא עלה. אמרו לו: עלה! אנחנו רואים אותה, דברנו אתה... עלה עליה עול! אמר להם: אתם צודקים! מי אמר לכם? אמרו לו: אנחנו יודעים. אמר: אשרי העם שיש להם תורה כזאת, ויש להן אלוקים כזה שכל דבר הוא מודיע להם. הלך וחקק את עצמו. ראה מאה אלף זהובים - שק מלא זהובים - והוא לא קיבל מהם פרוטה אחת... ככה כתוב בפסיקתא רבתי, וכתוב שם מאיפה ידעו. יש שני סימנים, הפרה גבראה חופשיה בטבע, אם לא קושרים אותה, היא הולכת ככה משולחת, פעם נותנת מכה לזה, ופעם נוגחת את זה, אבל כאשר האדם לוקח אותה ומשתעבד בה, אז כבר העינים שלה פוזלות. כל אדם שהיא רואה אותו היא מפחדת, אז עיניה פוזלות¹⁶. ודבר שני, יש שתי שערות על ראשה, כל זמן שלא שעבדו אותה, השערות היו זקופות, אחרי ששעבדו אותה, השערות נעשים פונים אחת ימינה ואחת שמאלה.

ע' ע' ע' - עיין עין עין

יז. את שני הסימנים האלה ראו עליה, אז ידעו שזאת פסולה, עלה עליה עול ונגמר הסיפור. ואת זה התורה רמזה - "אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה עול" (במדבר י"ט ב). "**עלה עליה עול**" ראשי תיבות - **ע' ע' ע'**, תסתכל על העינים - **ע' ע' ע' עין**, אם תראה שהעינים בסדר, אז זה בסדר, אם תראה שהם פוזלות, אז זה לא בסדר¹⁷. **ודבר שני**, על כל אות עי"ן בספר תורה יש תגין, והתגין הם כמו שערות זקופות. ככה עושים אותן, לא עושים אותן אחת ימינה ואחת שמאלה, אלא עושים אותן זקופות, אם אתה רואה שהשערות שלה זקופות כמו תגין, אין הכי נמי, אבל אם אתה רואה אותם לא זקופות, תדע שעלה עליה עול. ככה ידעו רבותינו.

מלך המשיח במהרה יגלה

יח. בזמן בית שני עשו עוד שמונה פרות והמשנה (פרה פ"ג משנה ה) מונה אותם. והיו כהנים גדולים שהאריכו ימים, היו שמונים שנה בכהונה גדולה והם עשו שתי פרות, בתחילת ימיהם ובסוף ימיהם¹⁸. והפרה העשירית כותב הרמב"ם (פ"ג מהלכות פרה אדומה ה"ד) "עתיד לעשותה מלך המשיח במהרה יגלה", יגלה במהרה בימינו, ואז נעשה את הפרה העשירית. לפני כמה שנים היה אחד שמו "כושי רימון", ונולדה לו פרה אדומה (במרחק 101 ק"מ מעזה, אני לא זוכר בדיוק), והוא התחיל לדבר בכנסת על פרה אדומה. לא הבינו מה הוא מדבר, מה פרה אדומה? למה אתה רוצה פרה אדומה? יש בה טעם מיוחד?... אמר להם: אתם לא יודעים מה זה פרה אדומה? אם יבוא משיח נעשה ממנה אפר פרה, והכל יהיה טהור, עכשיו כולנו טמאי מתים. זה דבר חדש. ציפו שייבא המשיח לפני שהשערות שלה ישחירו, אבל מה לעשות? בינתיים השחירו, ואולי היא גם לא בחיים. אבל תבוא עוד פרה אדומה, שיעשה אותה מלך המשיח במהרה יגלה.

16. המלה פוזלת כתובה פעם אחת במדרש הזה, לולי הפרה הזאת שעשה לה הנכרי הרשע את הדבר הזה, מאיפה ידענו את המלה פוזלת?!

17. במקום אחר - בעגלה ערופה לא כתוב "לא עלה עליה עול", אלא כתוב: "לא משכה בעול" (דברים כ"א ג).

18. שאלה מהקהל: אפשר להוסיף מים על אפר הפרה? אמר מרן זצ"ל: ודאי שיש שם גם מים, אבל להוסיף אם האפר נגמר אי אפשר, הוא נגמר. אחרת, למה כל הזמן עושים עוד פעם ועוד פעם? אבל כל פעם מוסיפים מהאפר של משה רבנו, נשאר ממנו משהו.

לו רבי יהושע הגרסי: איך אתה מטפל ברבי עקיבא, אמרת לי שאתה כהן? אמר לו: "חיך רבי, אין טומאה בצדיקים אף לא בתלמידים". אין בהם טומאה.

מיקום הפרשה מלמד אותנו שיש טומאה בקברות צדיקים

יד. אם ניקח את המדרש הזה כפשוטו, יוצא לנו שכהנים יכולים לבקר בכל מקום, יכולים לבקר בבקר רשב"י, במערת המכפלה, ובכל מקום. אפילו שיש שם אהל, והם נמצאים באהל אחד עם הצדיקים הנפטרים, אין טומאה בצדיקים. ופעם היה חכם שהבין כך. הראב"ד המשיג על הרמב"ם נפטר בחנוכה ארבעת אלפים תתקנ"ט¹³, טיפלו בו תלמידיו וחלק מהם כהנים. אמרו "היום הזה בטלה כהונה" (ועיין בשר"ת יח"ד הנז' לקמן בסמוך). אין כהונה היום, לפני הראב"ד בטלה הכהונה. אבל באו האחרונים והוכיחו מהרבה הוכחות מהגמרא, **שיש טומאה גם בצדיקים, ולכן אסור לכהנים להיכנס למערת המכפלה, ואסור להם להיכנס לקבר רשב"י, שיהיו רק מבחוץ**. אחת ההוכחות מהגמרא במסכת בבא בתרא (דף נ"ח ע"א). כתוב שם שרבי בנאה הוה מציין מערתא דצדיקי, היה עושה סימן, זו מערה של צדיקים, כדי שלא יכנסו שם כהנים. ופעם עשה ציון על יד אברהם יצחק ויעקב וכו'¹⁴. עצם הדבר שהיה רבי בנאה מציין מערתא דצדיקי, אומר לך שגם בצדיקים יש טומאה, ויש הרבה הוכחות לזה. [בשו"ת יחיה דעת (ח"ד סי' נ"ח)] הביא הרבה הוכחות לזה והמסקנא שאסור¹⁵. עכשיו איך התורה רמזה את זה? הביאה את הדין של פרה אדומה, ואחר כך את פטירת מרים ופטירת אהרן לומר שגם בצדיקים יש טומאה, וגם בצדיקים צריך להזות אפר פרה, וכל הדברים האלה.

ואיך נדע שעל הפרה הזאת לא עלה עול?

טו. ואיך נדע שעל הפרה הזאת לא עלה עול? יש מדרש יפה מאד בפסיקתא רבתי (פיסקא י"ד) שמישהו פעם רצה להטעות את ישראל. נולדה לו פרה אדומה, אם היה לו קצת שכל, היה מוכר אותה בהוני הונות. לוקחים פרה אדומה מן הנכרי כשהיא קטנה בת שנה-שנתיים, מגדלים אותה עד שתגיע לגיל שלש (בערך), אז היא נקראת פרה. קנו אותה מדמא בן נתינה, והוא הרויח מזה המון (קידושין דף ל"א ע"א). אבל היה חמור אחד, שכאשר נגמר האפר של הפרה בזמן בית שני, הלכו אליו והוא אמר להם: בסדר, אבל אני רוצה הרבה כסף. הביאו לו עשרת אלפים זהובים. אמר להם: אני רוצה מאה אלף! אמרו לו: מאיפה אביא לך עכשיו מאה אלף זהובים? תן לנו את הפרה ונכתוב לך שטר. אמר להם: לא, אני רוצה רק מאה אלף זהובים במזומנים! ככה זה. "ותחזינה עינינו בשוכר לציון ברחמים - כמאז", **מאז** ראשי תיבות מאה אלף זהובים... (ובמזומנים...). אמרו לו: בסדר, מחר נביא לך. הלכו החכמים לעירם ולביתם, והוא אמר לחבירו: אני יודע מה שרוצים היהודים. הרי מה יש בפרה הזאת שיקנו אותה בכל כך הרבה כסף? בתורה שלהם כתוב "אשר לא עלה עול", אז אני אניח עליה את כל העול שבעולם, לא אתן לה לישון, הערב אני אעשה לה "תיקון כרת"... ואשים עליה את כל העול

ושל למנינים, באו פראים מגרמניה (היו פראים ממש, ונשארו פראים עד הדור האחרון... לא היו יודעים לבשל, מבשלים רק בירה. לא יודעים איפה לישון, היו ישנים על עצים כמו קופים...). התנפלו על רומי והרסו אותה, לא נשאר ממנה כלום. שום דבר. **אז רומי הלכה לאיבוד, אבל התורה של רבי עקיבא נשמעת בבתי מדרשות ובבתי כנסיות**. לומדים את התורה שלו והמשנה שלו, "סתם משנה רבי מאיר" - אליבא דרבי עקיבא, "סתם ספרא רבי יהודה" - אליבא דרבי עקיבא, "סתם ספרי רבי שמעון" - אליבא דרבי עקיבא, "סתם תוספתא רבי נתנאי" - אליבא דרבי עקיבא (סנהדרין דף פ"ו ע"א). "סתם סדר עולם רבי יוסי" (יבמות דף פ"ב ע"ב) והוא תלמידו של רבי עקיבא, **הלכה מלכות רומי ונשאר רבי עקיבא**.

13. הראב"ד נפטר שש שנים לפני שנפטר הרמב"ם, ואומרים שפעם הוא כתב [על הרמב"ם] בתשובה (ככה הרב חיד"א כותב): "**צעיר הוא לימים ואנחנו ישישים**", אנחנו מבוגרים יותר מהרמב"ם בכמה שנים, לכן הוא וגם האופי שלו תקיף מאד.

14. כנראה לא היה כמו היום [עם בנין] שאפשר להיכנס למערת המכפלה, היה ידוע ששם קבורים אבות העולם, ועשה סימן שהכהנים לא יכנסו. ויש שם סיפור שהוא כנראה אגדה שראה את אברהם אבינו מפלה את השיער של שרה, אבל יש בזה דברים לא כפשוטם. וכי אברהם אבינו אחרי אלפיים - שלושת אלפים שנה מסרס את שרה? אלא יש דברים שהם רמזים.

15. פעם התווכח אתי על זה חסיד חב"ד, אמר לי: אנחנו החב"דניקים סוברים שמותר, אמרתי לו: אין אפשרות כזאת. פעם שניה פגש אותי, אמר לי: טעיתי, טעיתי, **הרבי אמר שאסור**, אה, ברוך ה'... תקרא יחיה דעת ותראה שהביא הוכחות רבות.

ומגדל חנואל עד "יקבי המלך"

מתוך שיחותיו ודרשותיו של מורנו ראש המוסדות
הגאון הגדול רבי נתנאל כהן שליט"א
ראש ישיבת 'לבנימין אמר' ברכיה

לסגור ולשמור

(מתוך הספר "שמחת התורה" חומש במדבר)
וכל כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו טמא הוא (במדבר י"ט, טו).

רוחות זרות

פרשת חקת מדברת על טמאה וטהרה. אחד מדיני טמאה וטהרה הוא: "וכל כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו טמא הוא". דהיינו איש כל פתוח באהל של המת, נטמא הוא ומה שבתוכו. אבל אם הכלי היה "צמיד פתיל" - סגור וקשור, מה שבתוכו לא נטמא.

אומרים בגלי המוסר דבר נפלא מאד. בעבודת ה' אדם צריך להיות סגור מכל הכוונות, צריך שיהיה לו צמיד פתיל, לא יהיה כלי פתוח. אין בעיה שאדם יהיה פתוח ובעל דעות בכל מיני עניינים, אבל להיות פתוח לרוחות זרות שמנשבות זו בעיה חמורה, בגרע שמקניסים רוחות זרות הן כבר עלולות להפך את הכל.

לצערנו היום מנשבות הרבה רוחות זרות. לפעמים אדם חושב: אני תמיד מקפיד על המצוה הזו, לא נורא אם פעם אחת לא אקיים אותה. אני עושה ודוי לפני השינה, נושה ודוי ביום הכפורים, ה' יסלח לי... לא! אסור לפתח פתח! אם פותחים עלולים חלילה לטמא את הכל! לא לתת פתח לעברות ולמדות הרעות.

'קולנוע' בכיס

בעבר בשביל לראות דבר אסור, היה צריך לנסע רחוק לבית הקולנוע, היה צריך לשלם, ורק אם הכל היה מקור טוב כמו שצריך היו אנשים סוחרים להגיע לשם. בימינו, כל מי שרוצה יכול לשים בכיס שלו מכשיר 'קולנוע' קטן עם כל הסרטים שבעולם! בעבר אדם היה נמנע לפעמים ללכת לבית הקולנוע מתוך בושה, אבל היום את הכל אפשר לעשות בחדרי חדרים

חלילה, אם לא עובדים על המדות לא נמנעים מהדבר הרע הזה. לצערנו הרב, היום יש טרנד אצל כל מיני משפחות, שאם ילד עושה בר מצוה, במקום לתת לו ש"ס או חמשה חמשי תורה, נותנים לו 'איפון' מתנח... יש כאלה שנותנים את זה אפילו לילדים קטנים. ההורים לא יודעים כמה הרס טמון בדברים האלה למבגרים, וכל שכן לילד שלא יכול לבקר את עצמו. הבקרת של אדם מבגר לא תמיד מצליחה, של ילד תצליח! פותחים לו את העיניים, וכי אפשר להיות צמודים אליו עשרים וארבע שעות? מה יעשה הבן ולא יחטא? אדם שמתחיל עם הדברים האלה, לבסוף הוא לא יוכל לעזב אותם! הוא חייב לדפדף, להזיז את המסך, לראות חדשות, ממש מכור לזה! אנשים מגיעים על ידי זה לחלול שבת, הם לא יכולים בלי להביט בזה כמה שעות בדף. שמעתי על כמה נערים דתיים שהתמקרו, וכאשר הטלפון צלצל את צליל ההודעה, הם לא יכלו להתגבר על הסקרנות שלהם ופתחו את המכשיר בשבת. רחמנא ליצלן.

"וכל כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו טמא הוא". כמה צריך לסגור, לברך מהיצר הרע, לא לתת לו פתחים להכנס.

רופא כל מחלה

סבי מרן רבי רחמים חי חיותה הכהן ע"ה בספרו "מנחת כהן", מביא על זה משל נפלא מאד. היה פרופסור גדול שקרה לו נס, נשם וחושב מה יכול לעשות כדי להודות לה' על הנס. סגדת הודיה לא הספיקה לו, הוא רצה לעשות משהו יותר מיוחד. לאחר מחשבה רבה, החליט שבאותו יום שנגעשה לו נס יקבל חולים בחנם ללא תשלום, וכך יפרסם את הנס.

הוא היה רופא מיוחד, הזמן שלו היה שנה הרבה כסף, אבל 'ברוך אומר ועושה'. הגיע היום המיועד, באו אנשים אחד אחרי השני, זה נכנס וזה יוצא. בתוך כל האנשים הגיע אחד לבקש רפואה, בדק אותו הרופא ואמר לו: "סליחה אדוני, אתה בריא כמו שור, אין לך שום מחלה!". אמר לו: "יש לי מחלה אחרת, מחלת העני..." שאל הרופא: "אבל אני לא נותן צדקות, אני רופא, מדוע פנית אלי?". ענה העני: "גם העני הוא מחלה, אתה לא פרטת אלו מחלות אתה מרפא, אני מבקש שתמרפא אותי חנם כמו כלם". אמר לו הרופא: "טוב, אנסה לדאג לך, אבל תעשה בדיקת מה שאני מצוה אותך, לא תסור ימין ושמאל!". שמע העני והסכים.

אמר לו הרופא: "הנה, קח קצת כסף, קנה חליפה של 'ג'נטלמן', משקפים מיוחדות עם מסגרת מזגב, תיק של מנהלים, ותחורר אלי". הלך העני, עשה כצויו של הרופא וחזר. הלביש אותו הרופא, סדר אותו והורה לו: "עכשיו תלך לברכת היהלומים, תכנס לחנות יהלומים ותציג את עצמך בתור סוחר יהלומים שמתעניין בסחורה. ברגע שאף אחד לא יראה אותך, תעשה את עצמך כאלו לקחת משהו מהחנות ותברח". תמה העני: "אבל ישמיו לב, ירדפו אחרי, יתפסו אותי וימסרו אותי למשטרה". אמר לו: "אל תדאג, אני אהיה למשה ואסדר את העניינים".

ברית שוא...

הלך האיש, הראה עצמו כאלו לקח דבר מהחנות וברח. אנשים רואים אדם בורח מחנות תכשיטים, כמוכר כלם רודפים אחריו וצועקים: "גנב! גנב!". לאחר דקות בודדות תפסו אותו, באו להפליא בו את מכותיהם, וכאלו במקרה הזדמן הרופא ההוא שם, עצר אותם ואמר להם: "רבתי, עזבו אותו, מה אתם רוצים ממנו?". אמרו לו: "הוא גנב!". אמר להם: "גנב? אני מכיר אותו עשרות שנים, אדם ישר ונאמן, לעולם לא יקח דבר שאינו שלו". התפלאו הנוכחים: "אבל ראינו אותו גונב!". אמר להם: "ראיתם? איהפה? לא יכול להיות!". התעקשו האנשים: "אם כדבריה, תן לנו לבדוק בכל הגוף שלו אם לא התביא שם איזו טבעת יהלום". אמר הרופא: "ככה להפשיט אדם לעיני כלם? לביש אותו? אם אתם רוצים אני יכול להציע כך: נתערב על חמשים אלף דולר, אם האדם הזה גנב, הרווחתם את הגנבה וגם חמשים אלף דולר, אבל אם הוא לא גנב, אתם נותנים לו חמשים אלף דולר על הצער והבזיונות שעשיתם לו, והוא יצא לחפשי". הם היו בטוחים במאה אחוז שהוא גנב, ולכן הסכימו לעסקה.

שמו שני הצדדים חמשים אלף דולר אצל שלישי, הפשיטו את בגדי הנאשם, חפשו וחפשו וכמובן לא מצאו דבר. התחרטו על העסקה, אבל אין מה לעשות, הכסף כבר החליף ידים. אמר להם הרופא: "בפעם הבאה אל תמקרו לחשד בכשרים". לקח הנאשם את הכסף, הלך לביתו שמח וטוב לב, לא לפני שהזהיר אותו הרופא: "תשמע חביבי, החולי שלך נגמר, לך תפתח עסק עם הכסף הזה ואל תחזר אלי עוד פעם לבקש פרנסה".

משחק במציאות

אבל 'צתה' זו שמשלחה וחוזרת? (ע"פ יבמות דף ק"ג ע"ב)... לאחר שנה, באותו היום שהרופא מקבל קהל חנם, שוב חזר אותו אדם עם אותה המחלה... כעס עליו הרופא: "למה לא עשית עסקים טובים? בשביל מה עשיתי את כל המשחק הזה? תשמע, אני לא מרפא מחלה יותר מפעמים! הפעם אני מוכן לרפא אותך, אבל זו הפעם האחרונה!". הסכים העני בליט בריחה והקשיב להוראות הרופא. אמר הרופא: "תבוא עם אותם בגדים כמו בפעם הקודמת, תלך לאותה החנות, תתעניין ביהלומים, אבל הפעם כשאל רואים אותך, באמת תקח יהלום ויקר ותברח". אמר לו העני: "אבל הם ירדפו אחרי ויראו את היהלום". הרגיע אותו הרופא: "אל תדאג, הכל יהיה בסדר".

העני ידע שהרופא לא מאכזב, הלך לאותה חנות והחל מתעניין ביהלומים: "כמה זה עולה? כמה זה שונה?", וכן הלאה. חוץ כדי הדברים, השליך את היהלומים שהיו לו ביד, כמוכר יהלום אחד לעצמו וברח משם בריצה. באו העובדים לרדף אחריו, אבל מיד עצר אותם בעל החנות ואמר להם: "עזבו אותו, הוא שחקן, אתם לא זוכרים מה היה בשנה שעברה? אתם רוצים שגם הפעם הוא יחל לנו חמשים אלף דולר? תנו לו לשחק עם עצמו". לימים פגש הרופא את ה'חולה' ושאל: "מה קורה עם המחלה שלך?". אמר לו האיש: "אתה רופא מקלה, המחלה עברה כליל..."

דרךנו של יצר הרע

אומר הרב, כך דרכו של היצר הרע. בא לאדם ואומר לו בהתחלה שרק יקח דבר קטן, רק יעשה את עצמו, אבל אחרי שהאדם מגיע לזה, היצר הרע אומר לו עשה כך, מחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו לך עבד עבדוזה וזה והולך ועובד (שבת דף ק"ה ע"ב).

יהי רצון שזנזקה אנהנו ובנינו ללכת בדרך ה', לעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם, אמן כן יהי רצון.

12 עמודות ספרים להקדשה! עלות 5200 ₪ לעמודה.

לפרטים 9105*

כל ספרי מכוון ארח צדיקים ניתן להשיג:

נתיבות	ירושלים	אשקלון	ק. גת	בני ברק	באר שבע
הרב יהודה חיד 0527679513	הספריה הספרדית רחוב דוד 4, 025372265	חנות מוריה 086750841	מחשבה טהורה 0504122763	ישיבת כסא רחמים רח' עוזיאל 25	0523953805
הרב משה כהן 0504104217	ג. שאול 0548449460				

הפצה ראשית *9105 שלוחה 6. דרושים עוד נציגים להפצה

גדולי ישראל וצדיקי הדור קבעו!

מקומו עמנו!

הניסיון הוכיח וההצלחות מעידות כי החפץ בכל מאודו לגדול נכון בשמחה ובאהבה בלימוד התורה הקדושה

ישיבתנו הקדושה משלבת באופן נדיר ומרשים בין לימוד ש"ס בעמקות לבין היקפים מרשימים בקניית הש"ס בבקיאות לצד פסיקת ההלכה באופן מעורר השתאות והתפעלות מצד גדולי התורה וראשי הישיבות הבאים להתבשם ולברך.

בראשות הישיבה עומד מורנו ורבנו
הגאון הגדול רבי **חננאל כהן** שליט"א
ולצדו עמו צוות תלמידי חכמים ותיק מנוסה ומתמסר.

לפרטים ולקביעת מועד למבחן
הרב אייל כהן 054-8400814 | 9105*

ידע תדע

א. בתפלין של ראש יש לנו ארבעה בתיים [מחברים]. מאיפה לומדים זאת? הגמרא (מנחות ל"ד ע"ב) אומרת רמז לזה: "רבי עקיבא אומר, טט בכתפי שתיים, פת באפריקי שתיים", כלומר המלה "טטפת" בתורה היא נדירה, ואינה פתובה במקום אחר אלא רק בתפלין בלבד, אז רבי עקיבא אומר שזה שתי מלים שלקוחות משפות זרות "טט - פת", בעיר כתפי אדם אומר לחברו "טט" ופרושה שנים, ובעיר אפריקי אדם אומר לחברו "פת" ופרושה שנים (והבן איש חי עשה חידה על זה: אחד הלך לחנות ואמר למוכר "תביא לי פת לחם" והביא לו פת לחם, אמר לו: בקשתי שני לחמים, אמר לו המוכר: הרי אמרת לי "פת לחם"? אמר לו הקונה: אני באתי מאפריקי ו"פת" פרושה שנים, אז פת לחם פרושה שני לחמים...). פעם מישהו שאל אותי: וכי לא יכלה התורה להגיד שנים שנים או ארבע? למה לקחה מלה מאפריקי ומלה מכתפי? אז אמרתי לו רעיון (ואחר כך מצאתי אותו בספר מאור עינים (פרשת נח) של אדמו"ר אחד מתקופת רבי אלימלך מליז'נסק), שאין שפה בעולם שאינה יונקת מהקדשה, ולמשל "ערבית" יש בה פאלפים מלים לקוחות מלשון הקדש, וכן אנגלית ורומית ולטינית כלם יש להם את הדבר הזה, והיה חכם אחד לפני ארבע מאות שנה, שקתב ספר "דור הפלגה" (ר' דוד פרוכוביץ) וגלה אלפי מלים בשפות זרות שלקוחות מלשון הקדש, לדגמא המלה "אופיטל" שפרושה "בית חולים", זה מעברית "אוספידל" דהיינו אוספי-דל, שאוספים את הדלים והחולים לשם, ומאוספידל נעשה "אוספיטל", ומאוספידל נעשה "אופיטל", ויש עוד מלים כאלה. ולכן גם כאן רבי עקיבא הלך לכתיף (וכנראה הוא היה נודד לגסי כספים למלחמת פר פוקבא, ככה מסתבר), ושמע שהשפה שלהם שונה לגמרי מעברית, אז הוא אמר: מאיפה הרשעים האלה יונקים? הרי צריך שיהיה להם דבר של קדשה שהם יונקים ממנו? והוא מצא שהם אומרים את המלה "טט" שפרושה "שתיים", אז אמר זה הטט של המלה "טטפת" בתורה, ואחר כך הלך לאפריקי שגם בו השפה שלהם שונה לגמרי מעברית, ומצא שהם אומרים "פת" שפרושה "שתיים", אז אמר זה הפת של המלה "טטפת" בתורה, ואם כן זו היניקה שלהם. ועל כל פנים מכאן לומדים שיש ארבעה בתיים לתפלין. אבל מה הטעם לזה? ראיתי לפני כמה שנים בספר שאמר טעם נפלא מאד, כי יש לאדם חמשה חושים: חוש הראות, חוש השמיעה, חוש הריח, חוש הטעם,

וחוש המשוש. ודינו הראות בעינים, השמיעה באזנים, הריח באף, והטעם בפה, והמשוש ביד, ואם כן בראש יש לה ארבעה חושים דהיינו כלם חוץ ממשוש שהוא ביד, ולכן בתפלין של יד יש לה בית אחד שזה כנגד החוש של המשוש, ובתפלין של ראש יש לה ארבעה בתיים שזה כנגד חוש הראות וחוש השמיעה וחוש הריח וחוש הטעם. וזה טעם מאד יפה. ("מאמר השכל" (זה ספר מדמון. ורבי וולף היינדהיים בהקדמתו שם חשב שהמחבר הוא ראב"ן, שזהו רבי אליעזר בר נתן אחד מהראשונים בתקופת רש"י, אבל זה לא נכון, אלא זה חפר על ידי חכם ספרדי מאה שנה מאחר יותר, ככה מביא ב"אוצר הספרים" ערך מאמר השכל). (גיליון 22 הערה 12).

ב. רבי ישראל נג'ארה, היה גדול המשוררים בימיו. ואפילו אם היה חי קדם זמנו שלוש מאות שנה - בימי רבי יהודה הלוי - היה גם כן משורר גדול מאד. איך יודעים שהוא משורר גדול? תמיד הוא מוצא את המלים הנכונות והמדקקות בלי להכנס לדחק [כמו בפייט בצל חורש מצל]: "צר", "סר" ועוד. הוא אומר: "שם נשמחה בראות, נהר רב לא יחסר. מימיו בו פלאות, (מה זה מימיו בו פלאות? חסר ו' - "מימיו ובו פלאות") א-ל חי אשר יצר". להסתכל על דגי הים בנהר איך הדגים שונים אחד מהשני.

רבי ישראל נג'ארה שולט בלשון הקדש, כפאדם השולט בשפת האם שלו. מיוחד בימיו. אבא היה אומר לי עליו שהיה שולח חרוזים מיד. אתה מרגיש את הבטויים שלו, ואת הסגנון שלו. משהו מיוחד. מרגע. ואנחנו לא יודעים את המנגינות שלו. הפייט "ה-רבון עלם ועלמאי" זה גם כן שלו, והאשכנזים שרים את זה בדבוקות רבה. אבל הוא "שבוי" - קברו נמצא בעזה. הוא היה הרב של עזה, ונפטר לפני ארבע מאות שנה, בשנת שפ"ה, וכתב שירים שאין כמותם. פעם ישב מורנו הרב רבי (רחמים חי) חיותה [הכהן] על יד מורנו הרב רבי כלפון [משה הכהן], ושרו איזה שיר יפה. רבי כלפון התרגש ושאל: מי חבר השיר הזה? אמר לו: חבר אותו רבי ישראל נג'ארה. אמר לו: מאיפה אתה יודע? אמר לו: כי יש שם ראשי תבות ישראל. אם אתה רואה שיר שראשי תבות שלו ישראל, וגם המלים מיוחדות, אתה יודע שזה רבי ישראל שלנו - רבי ישראל נג'ארה. (גיליון 417 אותיות א' וג').

למען תספר

עוג היה ענק - העקב שלו היה חמשה עשר מטרי!

בסוף הפרשה נאמר שמשה רבנו נלחם בסיוחון, אחר כך כשבא להלחם בעוג נאמר: "ויאמר ה' אל משה אל תירא אותו". למה משה מפחד ממנו? כמו שלא פחד מסיחון, לא יפחד מעוג (נידה דף ס"א ע"א ע"ש). ויש בזה כמה פרושים. ופרוש אחד יש מהגמרא בבבכות (כנראה גם היא באה ללמד את זה). הגמרא אומרת (בבכות דף נ"ד ע"ב) שעוג היה ענק, העקב שלו היה שלוש אמה. אתם יודעים מה זה שלוש אמה? חמשה עשר מטרי! זאת אומרת שאם הוא היה עובר כאן ברחוב שלנו, העקב שלו היה מגיע לקומה שלישית או רביעית! מה זה? זה מפלצת, זה לא כן אדם... ועוד אמר: אני לא צריך לטפל בפיתושים כאלה. אני אקח הר ואשים אותו על גבי, כשיבואו ישראל אזורוק עליהם את ההר וימוטו תחת ההר. הגמרא אומרת שבאו נמלים, אכלו הרבה בקר, ועשו בקר חור. והקר הזה בא באמצע הראש שלו, הר מנח על הראש והוא לא יכול לברר ממנו. רצה להוריד אותו, והשנים שלו השתרבו. שנאמר (תהלים ג' ח')

"שני רשעים שברת", אל תקרי שברת אל שברכת. כשבאו ישראל, משה רבנו רצה להרג את העוג הרשע המשגע הזה. מה הוא עשה? לקח את המפקל, קפץ עשור אמות, ועוד עשור אמות ועוד עשור אמות, עד שהגיע אליו. אלה דברי הגמרא. כלומר משה רבנו ראה את עוג כמו מפלצת, והוא פחד ממנו, אמר אני לא אגע בו. אמר לו הקדוש ברוך הוא: אל תירא אותו, אל תפחד. אז משה רבנו גובה עשור אמות, והמפקל עשור אמות, והוא קפץ עשור אמות, ונתן מכה בקרקסלים של עוג ועוג נפל. והו, הנח לנו ממנו. אבל יש הסבר פשוט יותר של הזהר (דף קפ"ד ע"א), הזהר אומר "אל תירא אותו" כי עוג היה אליעזר עבד אברהם שהוא נמול עם כל אנשי בית אברהם - "וכל אנשי ביתו יליד בית ומקנת כסף מאת כן נכר נמלו אתו" (בראשית י"ז, כ"ז), ומשה פחד שבגלל זכות המילה שעשה לו אברהם אבינו הוא יהיה מגן והוא לא יוכל להכות אותו. אמר לו: "אל תירא אותו" - אל תפחד מהאבות שלו. (גיליון 417 אותיות י"ב ו"ג, ראה שם עוד).

